

BDOS SMB-BAROMETER 2022

Troms og Finnmark

Innhold

1

OM SMB-
BAROMETERET

2

RÅDGIVERENS
PERSPEKTIVER

3

BAROMETER
Nøkkeltall

4

BAROMETER
Markedsutsikter

5

BAROMETER
Bærekraft

6

BAROMETER
Digitalisering

OM SMB-BAROMETERET

Om undersøkelsen

På vegne av BDO har Norstat/Varde Hartmark gjennomført en undersøkelse blant 1200 små og mellomstore bedrifter (SMB) fra hele landet. SMB defineres her som virksomheter med opp til 500 millioner i omsetning.

Virksomhetene representerer et tverrsnitt av norske SMBer med tanke på geografi og omsetning. Undersøkelsen ble gjennomført i november-desember 2021.

58 av SMBene som har deltatt i undersøkelsen er lokalisert i Troms og Finnmark.

For spørsmål angående undersøkelsen, kontakt:

Brit Ingvild Holmem

Kommunikasjonsrådgiver BDO

Mobil +47 906 43 115

brit.ingvild.holmem@bdo.no

RÅDGIVERENS PERSPEKTIVER

Troms og Finnmark

SMBene tror på stabilitet eller vekst

Selv om over halvparten av SMBene i Troms og Finnmark har tro på vekst de neste tre årene, er tallene i SMB-barometeret som måler fremtidsoptimisme lavere enn på landsbasis. Vi har vært gjennom to tøffe og unormale år, og mange synes det er vanskelig å spå fremtiden. Samtidig er det få som venter nedgang, både på kort og lang sikt. På vei ut av pandemien, må vi ta med oss at de fleste SMBene i Troms og Finnmark tror på stabilitet eller vekst de nærmeste årene.

KIM-ARE DØNLAND

Partner og kontorleder BDO i Tromsø

Over halvparten av SMBene i Troms og Finnmark forventer økt omsetning de neste tre årene. Det er et positivt tall, men det viser samtidig en lavere fremtidsoptimisme enn i landet for øvrig, også sammenlignet med nabofylket Nordland. Virksomhetene er mer positive til vekst på lang sikt, enn for de neste 12 månedene. 29 prosent ser for seg vekst det neste året, mens 60 prosent forventer uendret omsetning på kort sikt. På landsbasis er det 43 prosent som tror på vekst det neste året.

Det er verdt å notere seg at kun 7 prosent ser for seg en nedgang på tre års sikt, som er det samme nivået som på landsbasis.

Vi må samtidig ta med oss at en undersøkelse alltid vil være et øyeblikksbilde, og denne ble utført før krigen i Ukraina startet. Blant annet vil faktorer som økte strøm- og drivstoffpriser, samt tilgang og priser på råvarer, kunne påvirke virksomheter fremover.

45 prosent av SMBene i Troms og Finnmark opplever mangel på kompetanse og arbeidskraft som en hindring for positiv utvikling de neste 12 månedene. Dette er 10 prosentpoeng over landssnittet, og det høyeste tallet for dette spørsmålet for alle fylker.

Av dette kan vi lese at det er mer usikkerhet rundt vekstmulighetene for små og mellomstore bedrifter i Troms og Finnmark, enn mange andre steder i landet. Kun 17 prosent av virksomhetene tror de vil øke antall ansatte det nærmeste året, mot 34 prosent på landsbasis. Dette lave tallet kan vi sette i sammenheng med at så mange har utfordringer med tilgang på arbeidskraft og kompetanse. Det er grunn til å tro at mange ikke har tro på at de finner kompetansen de har behov for. Ifølge Sparebank 1s konjunkturbarometer for Nord-Norge sank arbeidsledigheten til nivået man hadde før pandemien i løpet høsten 2021, samtidig som antall ledige stillinger økte betydelig.

Næringslivet sammen med politikere og myndigheter må se på insentivene for å jobbe og bo i fylket. Det er også en del ulikheter, og utfordringene og løsningene er ikke de samme alle steder. Vi har generelt et godt næringsliv med mange spennende virksomheter og jobber som behøver riktig kompetanse. Det er stor gjennomtrekk i befolkningen, med mange som flytter inn og ut. Målet må være å få flere til å bli.

SMB-barometeret ser også på bærekraft og digitalisering. 53 prosent av SMBene i Troms og Finnmark oppgir å ha bærekraftstiltak, som er to prosentpoeng høyere enn på landsbasis.

22 prosent måler og 21 prosent rapporterer på tiltakene. 75 prosent av disse retter tiltak mot klima og miljø, mens 10 prosent jobber med henholdsvis sosiale forhold og forhold knyttet til virksomhetsstyring og etikk, som også er viktige faktorer i bærekraftsarbeidet.

Felles for SMBer over hele landet, inkludert vårt fylke, er at de tenker på bærekraft som klima og miljø, mens det dreier seg om tre områder som må spille sammen for å skape reell bærekraft. Vi i BDO jobber tett på kundene våre, og opplever gjennom dialog med SMBer at mange også jobber med disse områdene, kanskje uten å tenke over at det er bærekraft.

Ved å synliggjøre og systematisere tiltak bedriften gjør på hele bærekraftsfeltet, står man bedre rustet når bedriften møter økte krav til bærekraft fra sine kunder og omgivelser.

76 prosent av SMBene i Troms og Finnmark har tiltak knyttet til digitalisering. 26 prosent måler, og 19 prosent rapporterer på tiltakene. Dette er en noe høyere andel enn det nasjonale snittet, men det er likevel få som måler og rapporterer. De fleste digitaliserer med en forventning om å skape lønnsomhet og effektivisering. Ved å måle effekten vil flere kunne se om de oppnår ønskede resultater, eller om de bør tilpasse sine digitaliseringstiltak for å utnytte effektiviseringsmulighetene bedre.

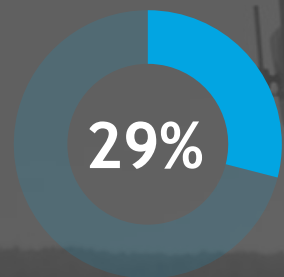

BAROMETER

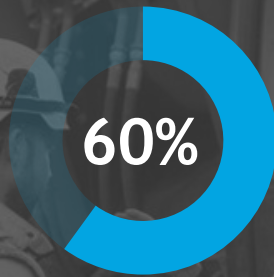
Nøkkeltall - Troms og Finnmark

Nøkkeltall

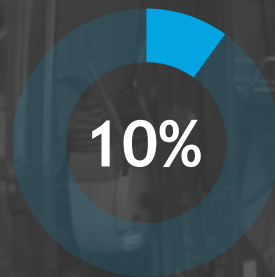
Markedsutsikter

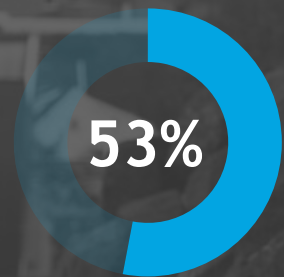
forventer økt omsetning neste 12 mnd.

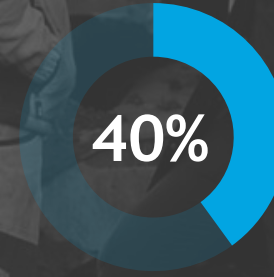
forventer stabil omsetning neste 12 mnd.

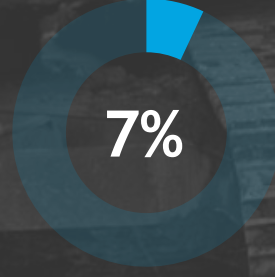
forventer redusert omsetning neste 12 mnd.

forventer økt omsetning neste 3 år

forventer stabil omsetning neste 3 år

forventer redusert omsetning neste 3 år

Mangel på kompetanse/ arbeidskraft

største hinder for positiv utvikling

Nøkkeltall

Bærekraft

53%

har bærekraftstiltak

22%

måler bærekraftstiltak

21%

rapporterer på
bærekraftstiltak

15%

tror bærekraftstiltak kan bidra
til nye forretningsmuligheter

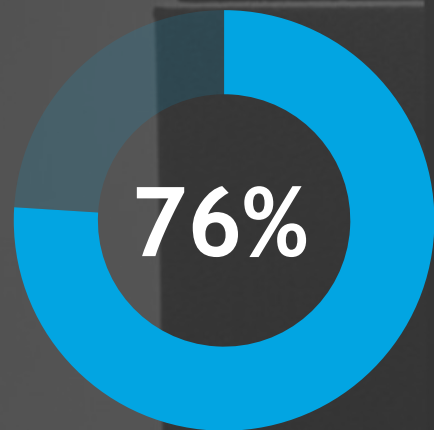
Jobber i snitt med

1

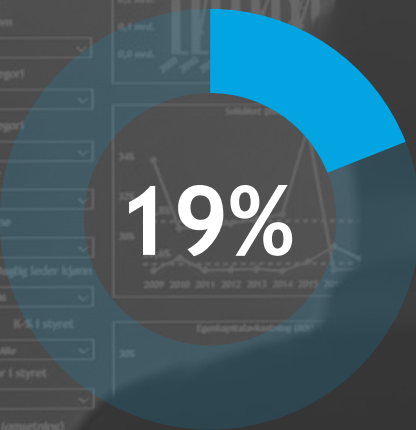
av de tre områdene innen
bærekraft (klima/miljø, sosiale
forhold, virksomhetsstyring)

Nøkkeltall

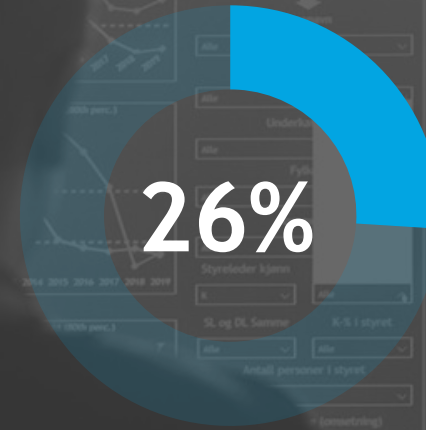
Digitalisering

har digitaliseringstiltak

rapporterer på digitaliseringstiltak

måler digitaliseringstiltak

tror digitaliseringstiltak kan bidra til nye forretningsmuligheter

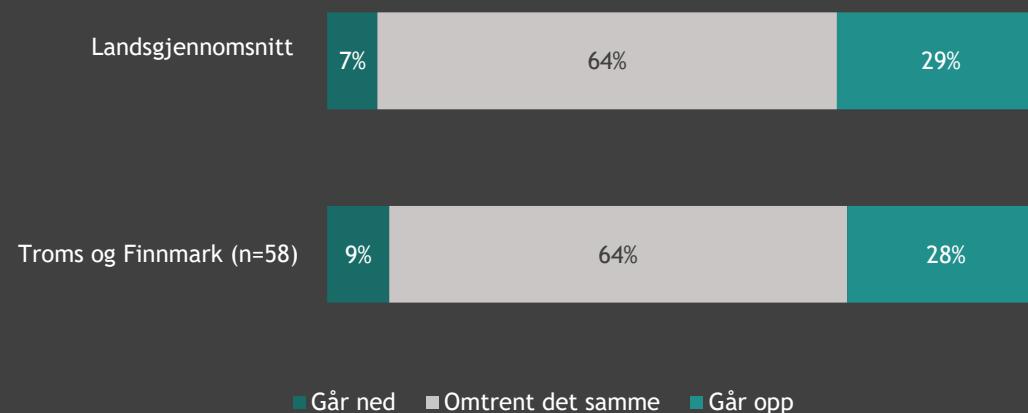
BAROMETER

Markedsutsikter - Troms og Finnmark

Marginalt lavere forventninger til investeringsnivå i Troms og Finnmark enn på landsbasis

- Andelen som forventer økt investeringsnivå neste 12 måneder er 1 prosentpoeng lavere i Troms og Finnmark enn på landsbasis.
- Det er samtidig en noe høyere andel i Troms og Finnmark enn på landsbasis som forventer at investeringsnivået vil reduseres de neste 12 måneder.

Hvordan forventer du at din virksomhets investeringsnivå vil utvikle seg de neste 12 månedene?

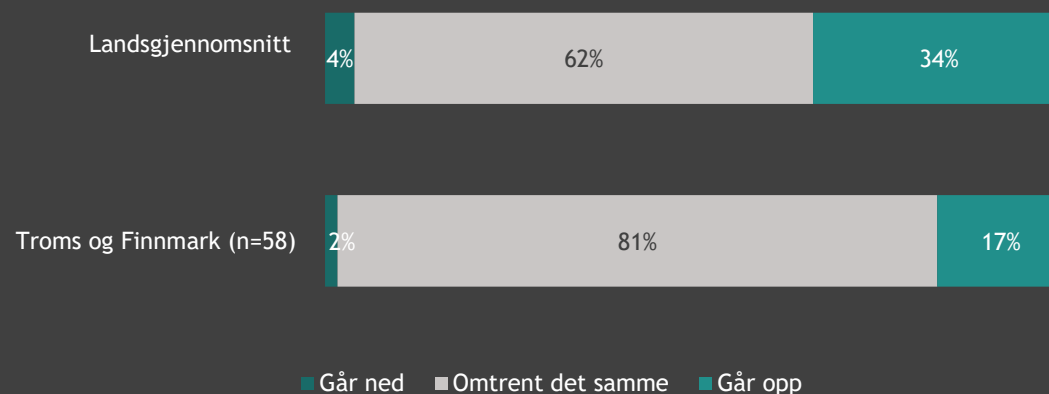

*Resultatene viser i nærmeste hele prosent. Det medfører at totalen kan avvike fra 100 %.

Kun 17 prosent forventer å ansette kommende 12 måneder

- Virksomhetene i Troms og Finnmark forventer i lavere grad enn resten av landet å øke antall ansatte i løpet av det neste året. Halvparten så mange virksomheter i Troms og Finnmark forventer å øke antall ansatte, sammenlignet med landssnittet.
- Samtidig er det kun 2 prosent av virksomhetene i fylket som forventer en nedgang i antall ansatte. Dette er lavere enn i landet for øvrig.

Hvordan forventer du at antall ansatte i din virksomhet vil utvikle seg de neste 12 månedene?

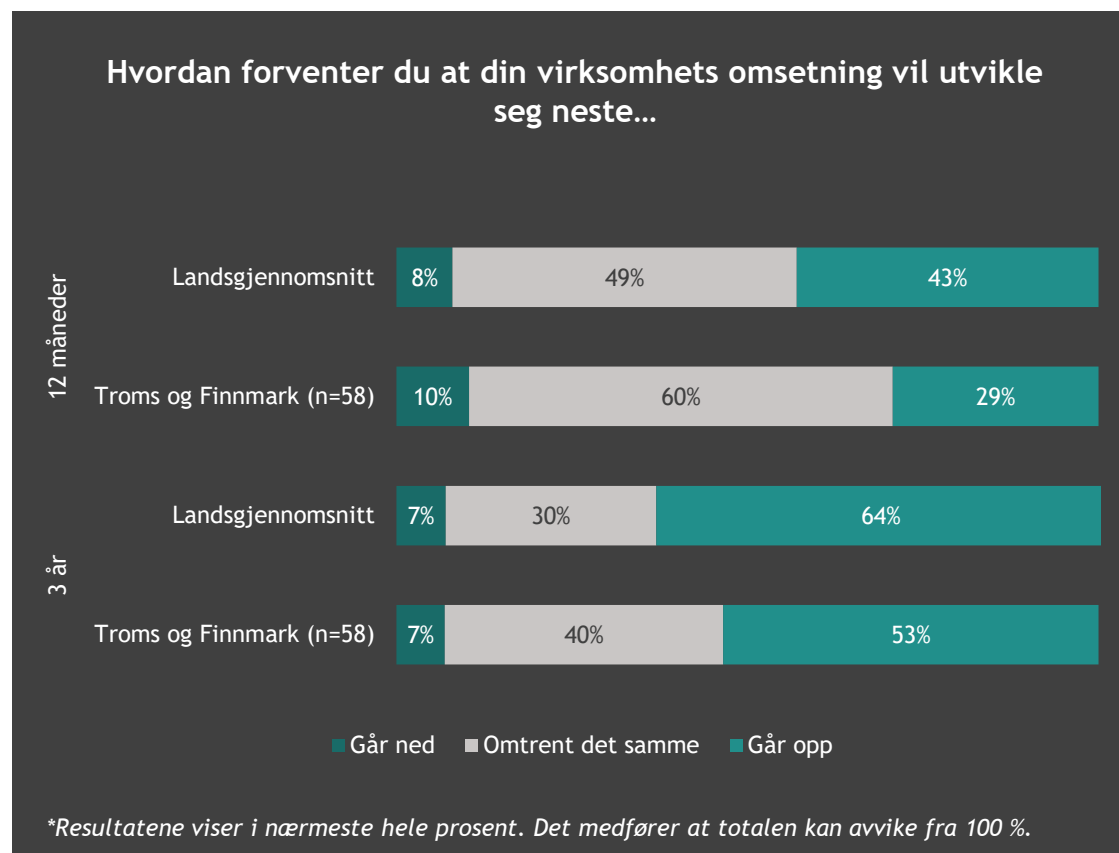

*Resultatene viser i nærmeste hele prosent. Det medfører at totalen kan avvike fra 100 %.

Bedre forventninger til omsetning på lang enn på kort sikt, men fortsatt mindre positive enn landssnittet

- Andelen som forventer omsetningsvekst på kort sikt (12 måneder) er på 29 prosent og den laveste blant landets fylker. I Viken, hvor vi finner den høyeste andelen med vekstforventninger, er tallet 48 prosent.
- Også på lang sikt (3 år) ligger forventningene til omsetningsøkning lavere i Troms og Finnmark enn i resten av landet. Likevel forventer majoriteten av virksomhetene i fylket en positiv utvikling de neste 3 årene.
- Både for Troms og Finnmark og for landet som helhet er SMB mer positive til vekstutsiktene på lengre sikt (3 år) enn på kortere sikt (12 måneder).

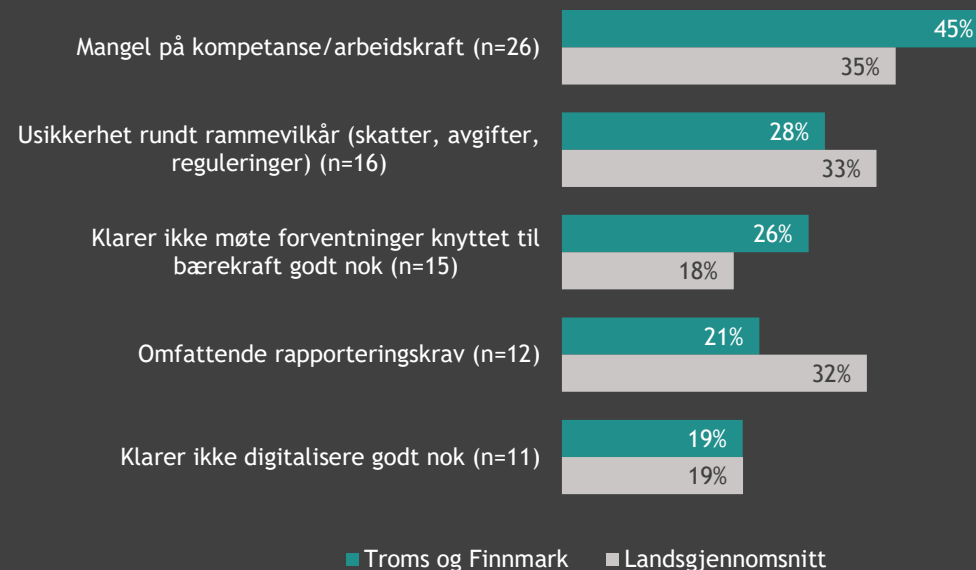

Utfordringer med tilgang på kompetanse/arbeidskraft i Troms og Finnmark

- 45 prosent av virksomhetene i Troms og Finnmark oppgir at det er sannsynlig at mangel på kompetanse/arbeidskraft vil være et hinder for positiv utvikling det neste året. Dette er langt høyere enn landsgjennomsnittet, hvor 35 prosent mener det samme.
- Virksomhetene i Troms og Finnmark opplever i lavere grad enn andre usikkerhet rundt rammevilkår og omfattende rapporteringskrav.
- Derimot mener 1 av 4 virksomheter i fylket at de ikke klarer å møte forventninger knyttet til bærekraft godt nok.
- Mange virksomheter i Troms og Finnmark opplyser også at de opplever utfordringer med koronapandemien og tilgang til varer og transport.*

*Svar på åpent spørsmål om «andre hindringer»

Hva er det sannsynlig at virksomheten vil oppleve som hinder for positiv utvikling de neste 12 månedene?

*Resultatene viser andelen som svarte «Ja» på spørsmålet.

BAROMETER

Bærekraft - Troms og Finnmark

22 prosent av virksomhetene i Troms og Finnmark har målbare målsetninger for bærekraftstiltak

- 53 prosent av virksomhetene i Troms og Finnmark gjennomfører* bærekraftstiltak, og 21 prosent gjennomfører tiltak det rapporteres på.
- Gjennomføring og måling sammenfaller i stor grad med landssnittet, mens Troms og Finnmark rapporterer på tiltakene i større grad enn landssnittet.

Status bærekraftstiltak:
Andel av SMB nasjonalt og Troms og Finnmark

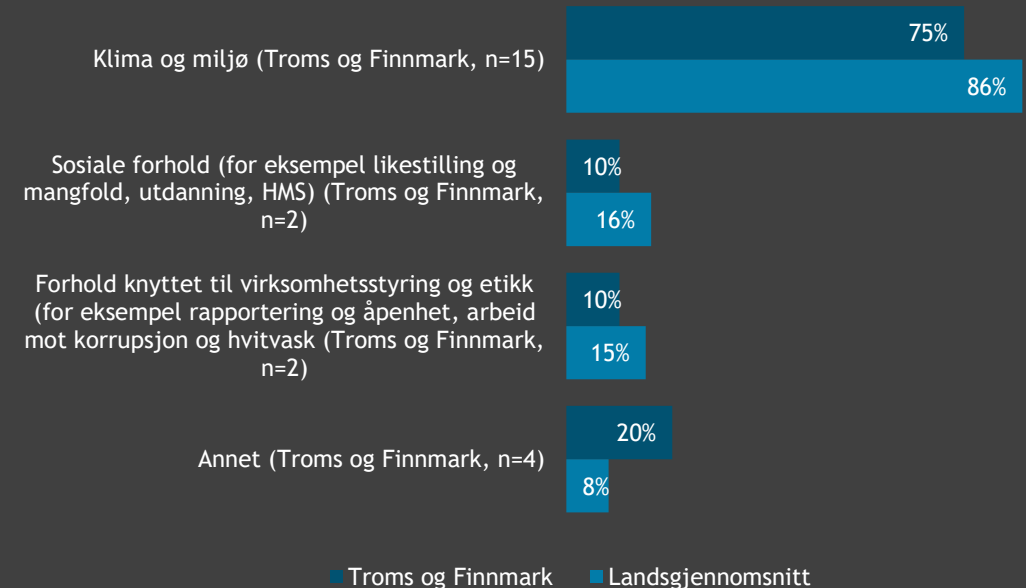
	GJENNOMFØRER	MÅLER	RAPPORTERER
NASJONALT (n=1200)	51 %	23 %	17 %
TROMS OG FINNMARK (n=58)	53 %	22 %	21 %

*har gjennomført, gjennomfører, skal gjennomføre

Bærekraftstiltakene er i hovedsak knyttet til klima og miljø

- 75 prosent av bærekraftstiltakene er rettet mot klima og miljø. Dette er 11 prosentpoeng lavere enn landssnittet.
- 10 prosent av tiltakene er rettet mot sosiale forhold eller forhold knyttet til virksomhetsstyring. Også dette er noe lavere enn for landet som helhet.

Hvilke områder innen bærekraft retter disse tiltakene seg mot?

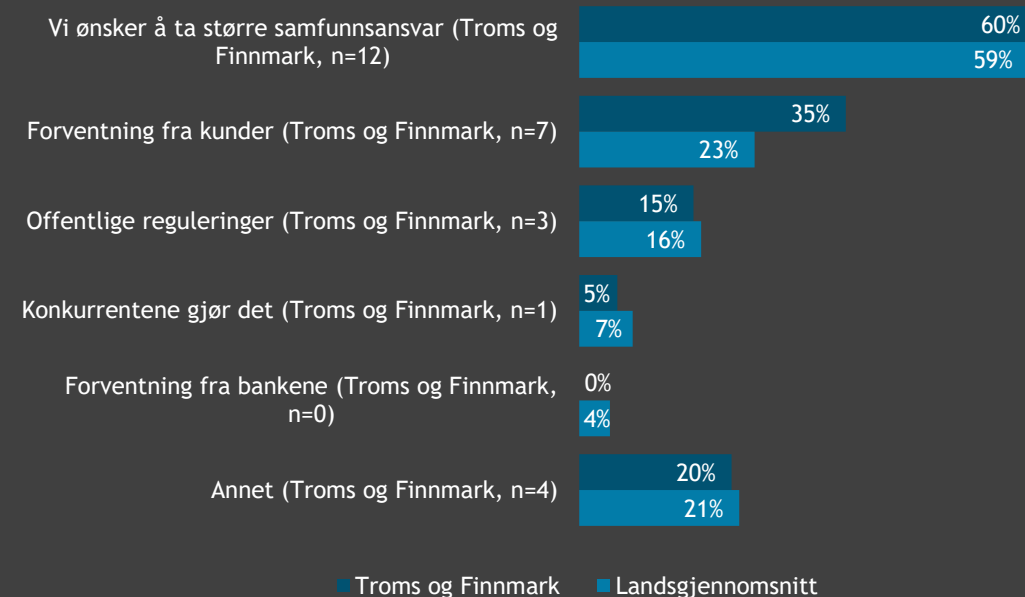
*Virksomheten hadde mulighet til å velge flere svaralternativer. Summen av svaralternativene vil derfor overstige 100%.

NB: Relativt liten base for Troms og Finnmark, tallene må tolkes med forsiktighet.

Ønske om å ta større samfunnsansvar er den sterkeste motivasjonen bak tiltakene

- Den sterkeste motivasjonen bak tiltakene er, som i resten av landet, at virksomhetene ønsker å ta større samfunnsansvar.
- Vi ser også at det er mange som opplever forventninger fra kunder. Her er andelen 12 prosentpoeng høyere enn landssnittet.
- Av andre motivasjonsfaktorer under «Annet» blir økonomi og et generelt fokus på ESG (Environment, Social, Governance) nevnt.

Hva er virksomhetens motivasjon for å iverksette disse tiltakene?

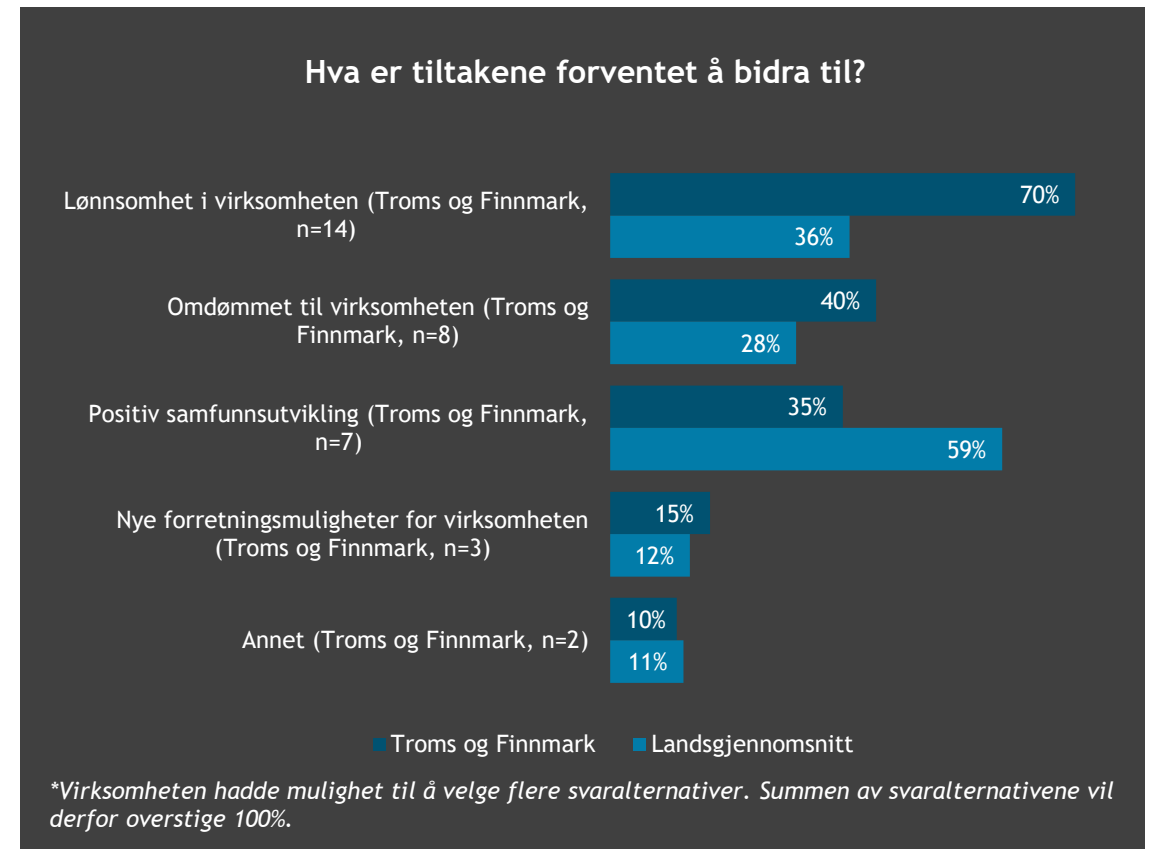

*Virksomheten hadde mulighet til å velge flere svaralternativer. Summen av svaralternativene vil derfor overstige 100%.

NB: Relativt liten base for Troms og Finnmark, tallene må tolkes med forsiktighet.

Virksomheter i Troms og Finnmark forventer i stor grad at tiltakene vil bidra til lønnsomhet

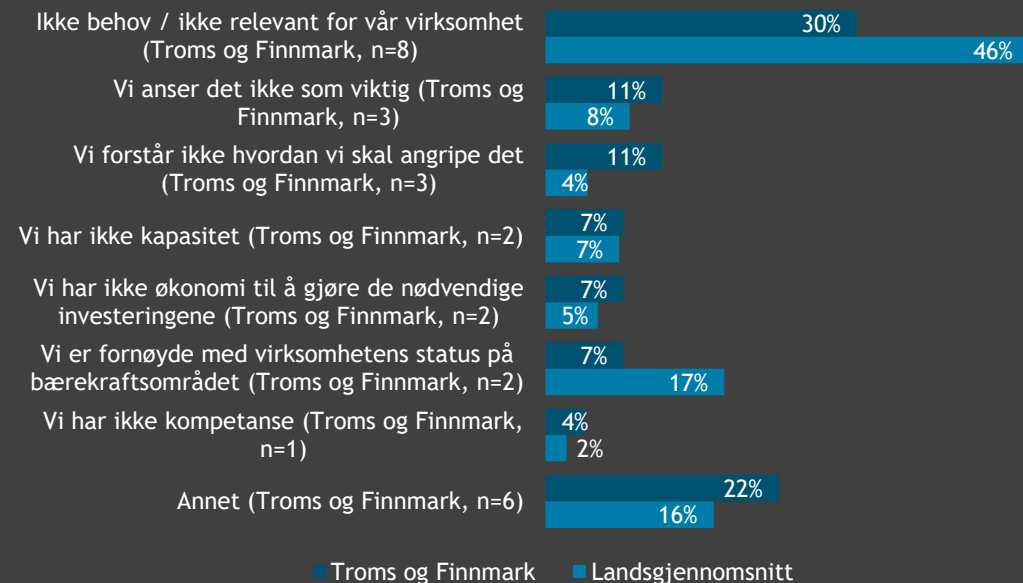
- 7 av 10 virksomheter i Troms og Finnmark oppgir at tiltakene er forventet å bidra til lønnsomhet i virksomheten. Denne andelen er nesten dobbelt så høy som i landet for øvrig.
- Virksomhetene i Troms og Finnmark forventer også i høyere grad enn andre at tiltakene vil bidra til bedret omdømme og nye forretningsmuligheter.
- Kun 35 prosent oppgir «positiv samfunnsutvikling». For landet som helhet er denne andelen 59 prosent.
- Forventet effekt av tiltakene som nevnes under «Annet» omfatter høyere kundetilfredshet og effektivitet.

Fravær av bærekraftstiltak går både på at virksomhetene ikke ser behov og at de opplever hindringer

- Majoriteten av de som ikke gjennomfører bærekraftstiltak sier dette handler om at de ikke ser behovet eller at det ikke er viktig. Denne andelen er likevel lavere i Troms og Finnmark enn i resten av landet. Lavere er også andelen som oppgir at de er fornøyd med status på området.
- Samtidig er det en større andel i Troms og Finnmark enn nasjonalt som peker på at utfordringer knyttet til økonomi, kapasitet, kompetanse og forståelse for temaet hindrer dem i å jobbe med bærekraft.
- Kun 7 prosent av virksomhetene oppgir at de er «fornøyd med virksomhetens status på bærekraftsområdet» som årsak til manglende tiltak. På landsbasis mener 17 prosent det samme.
- Under «Annet» nevner kunder at de ikke har tenkt over problemstillingen

Hvorfor iverksetter/planlegger din virksomhet ikke noen bærekraftstiltak?

*Virksomheten hadde mulighet til å velge flere svaralternativer. Summen av svaralternativene vil derfor overstige 100%.

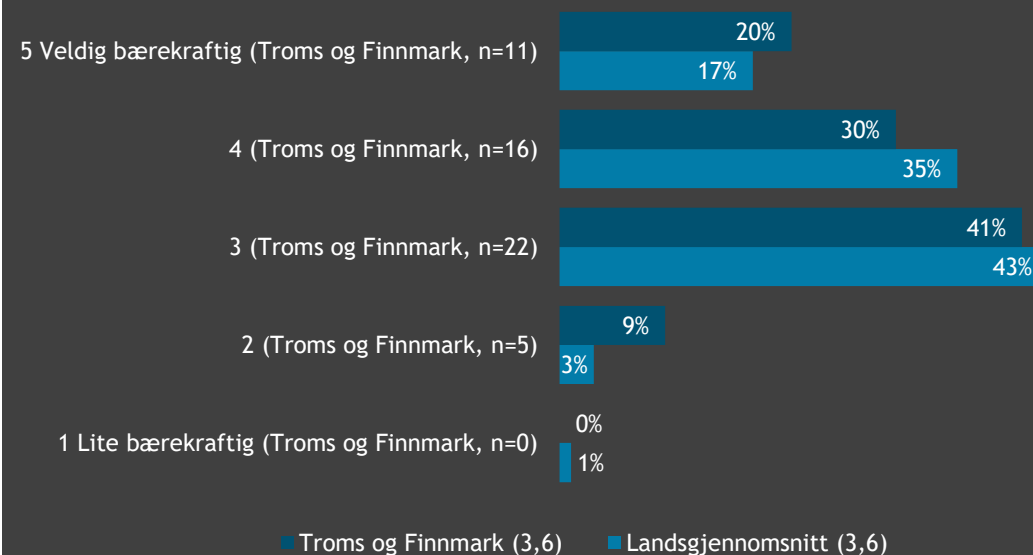
NB: Relativt liten base for Troms og Finnmark, tallene må tolkes med forsiktighet.

Halvparten av virksomhetene i Troms og Finnmark mener de er mer bærekraftige enn andre aktører i bransjen

- 50 prosent av virksomhetene i Troms og Finnmark mener at de er mer bærekraftige enn andre aktører i bransjen.
- Gjennomsnittresultatet på spørsmålet er 3,6 både for Troms og Finnmark og for landet som helhet.

Hvor bærekraftig anser du din virksomhet i forhold til andre aktører i bransjen?

*Resultatene viser i nærmeste hele prosent. Det medfører at totalen kan avvike fra 100 %.

BAROMETER

Digitalisering - Troms og Finnmark

Digitaliseringstiltak: Større grad av gjennomføring, måling og rapportering enn landssnittet

- 76 prosent av virksomhetene i Troms og Finnmark gjennomfører* digitaliseringstiltak, og 19 prosent gjennomfører tiltak som det rapporteres på.
- Dette er blant de høyeste andelene vi ser på fylkesbasis.

Status digitaliseringstiltak:
Andel av SMB nasjonalt og i Troms og Finnmark

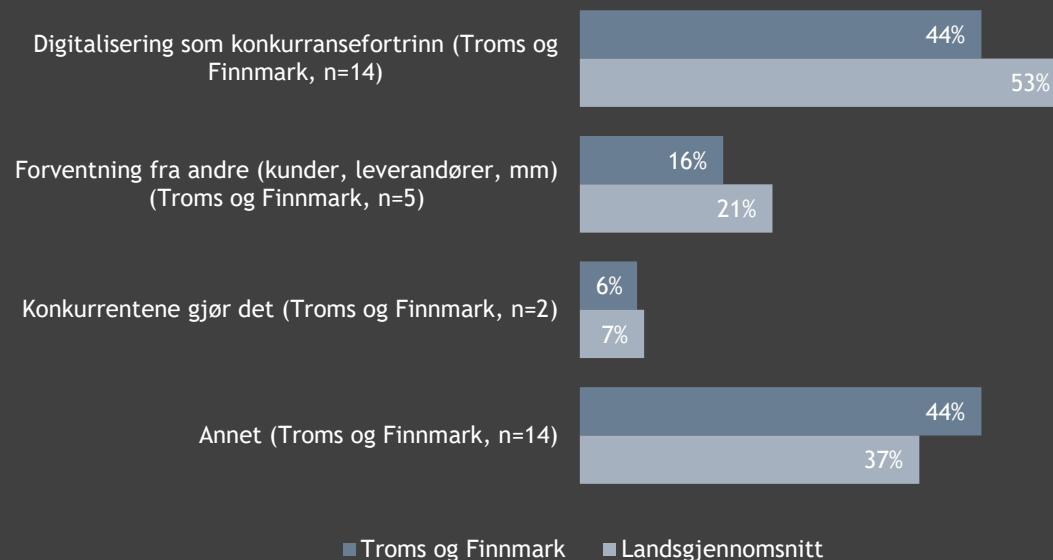
	GJENNOMFØRER	MÅLER	RAPPORTERER
NASJONALT (n=1200)	70 %	21 %	13 %
TROMS OG FINNMARK (n=58)	76 %	26 %	19 %

*har gjennomført, gjennomfører, skal gjennomføre

Virksomheter i Troms og Finnmark ser på digitaliseringstiltak som et konkurransefortrinn

- 44 prosent av virksomhetene i Troms og Finnmark oppgir «konkurransefortrinn» som en motivasjon bak digitaliseringstiltakene. Dette er 9 prosentpoeng under landsgjennomsnittet.
- Troms og Finnmark sine SMBer oppgir også i lavere grad enn landsgjennomsnittet at de blir motivert av forventninger fra andre og fordi konkurrentene gjør det.
- Av andre motiver under «Annet» er det først og fremst effektivisering og lønnsomhet som går igjen i svarene.

Hva er virksomhetens motivasjon for å iverksette disse tiltakene?

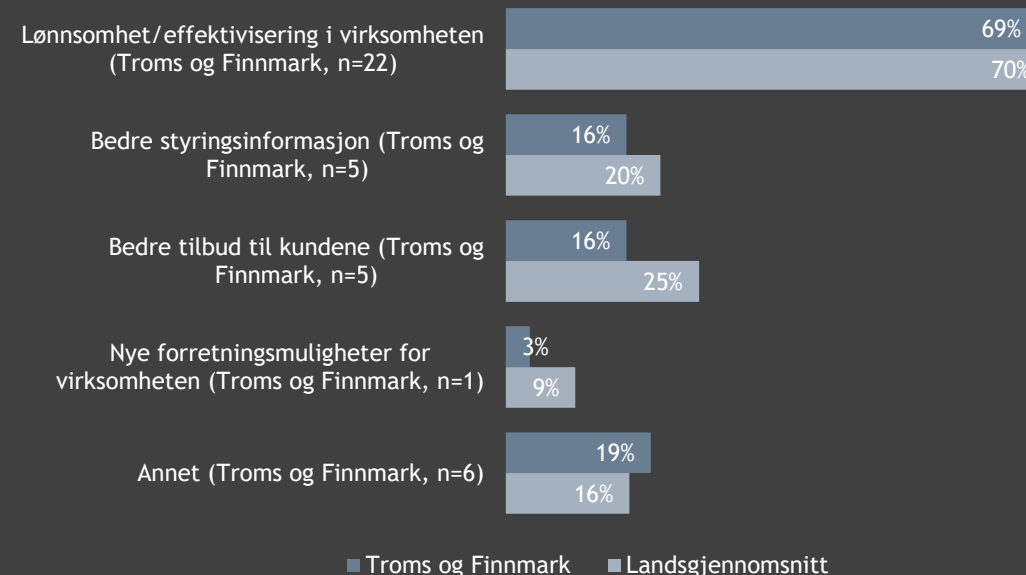

*Virksomheten hadde mulighet til å velge flere svaralternativer. Summen av svaralternativene vil derfor overstige 100%.

Tiltakene er hovedsakelig forventet å bidra til lønnsomhet og effektivisering

- 69 prosent av virksomhetene i Troms og Finnmark forventer at digitaliseringstiltakene skal bidra til økt lønnsomhet og effektivisering.
- Det er en lavere andel i Troms og Finnmark enn landet som helhet som forventer at tiltakene vil bidra til bedre styringsinformasjon, bedre kundetilbud og nye forretningsmuligheter.

Hva er tiltakene forventet å bidra til?

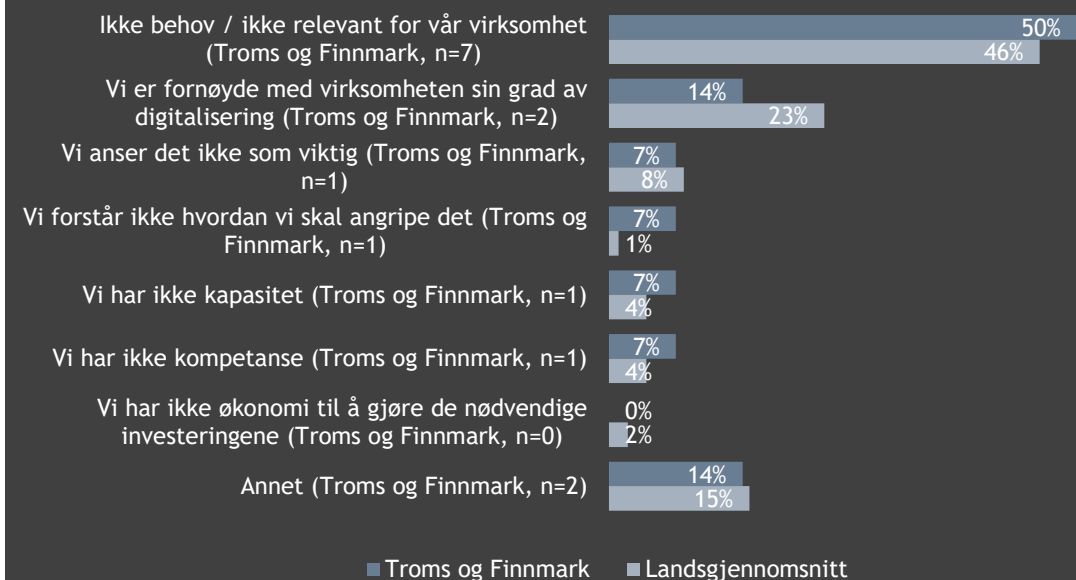

*Virksomheten hadde mulighet til å velge flere svaralternativer. Summen av svaralternativene vil derfor overstige 100%.

Fravær av digitaliseringstiltak går både på at virksomhetene ikke ser behov og at de opplever hindringer

- Fravær av digitaliseringstiltak handler i hovedsak om at virksomhetene ikke ser behovet, snarere enn at de opplever at de ikke har forutsetninger/muligheter.
- Det er samtidig en større andel i Troms og Finnmark enn i landet som helhet som oppgir at mangel på kunnskap, kapasitet og kompetanse hindrer gjennomføring av tiltak.
- Det er også en lavere andel i Troms og Finnmark enn på landsbasis som er fornøyde med virksomhetens grad av digitalisering.

Hvorfor iverksetter/planlegger din virksomhet ikke noen tiltak knyttet til digitalisering?

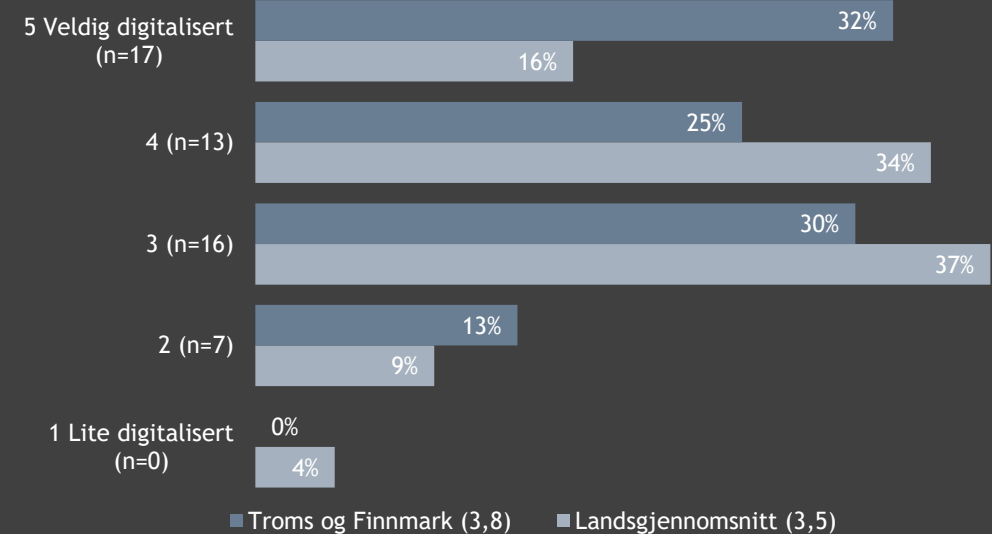
*Virksomheten hadde mulighet til å velge flere svaralternativer. Summen av svaralternativene vil derfor overstige 100%.

NB: Relativt liten base for Troms og Finnmark, tallene må tolkes med forsiktighet.

Virksomhetene i Troms og Finnmark oppfatter seg som mest digitaliserte i Norge

- Det er en høyere andel i Troms og Finnmark enn i landet som helhet som mener at de er mer digitaliserte enn andre aktører i sine respektive bransjer.
- Hele 32 prosent mener at de er «veldig digitalisert» i forhold til andre i bransjen.
- Gjennomsnittsscoren på spørsmålet ligger på 3,8 for Troms og Finnmark. Dette er det høyeste resultatet blant fylkene. Gjennomsnittet for landet ligger på 3,5, mens laveste resultat er i Agder på 3,3.

Hvor digitalisert anser du din virksomhet i forhold til andre aktører i bransjen?

*Resultatene viser i nærmeste hele prosent. Det medfører at totalen kan avvike fra 100 %.